

EEN HELFIE VOOR DE STUDIEDIENST

GERT PEERSMAN (Column in De Standaard van 5/5/2015)

De N-VA zal de komende maand 1,3 miljoen euro aan een imagocampagne spenderen. Volgens Bart Brinckman in het redactioneel commentaar van deze krant, politicoloog Marc Hooghe en vele anderen is dat het beste bewijs dat politieke partijen zwemmen in het geld en zichzelf veel te gul bedeed hebben (*DS 27 april*). Er waren enkele voorstellen om de dotaties te verminderen, maar het bleef behoorlijk stil.

Er valt wel wat te zeggen voor de kritiek. Het geld over de balk smijten voor een campagne buiten verkiezingen is niet gepast op een moment dat iedereen moet besparen. Maar dat is geen reden om meteen de officiële partijfinanciering af te bouwen. De vraag is eerder of partijen het geld voor de juiste doeleinden aanwenden en daar knelt het schoentje. Het is een publiek geheim dat de studiediensten van Belgische politieke partijen onderbemand zijn. Er heeft over de jaren een verschuiving plaatsgevonden van partijmiddelen om inhoudelijk werk te verrichten, naar middelen voor communicatie en profilering. Er is niets mis met politieke communicatie, maar de verhouding is momenteel scheefgetrokken, met alle gevolgen van dien.

Zo gingen de regeringspartijen onlangs nog met de billen bloot toen onverwachts bleek dat de federale regering dit jaar 750 miljoen euro minder moet doorstorten naar de deelstaten. Dat was volgens de partijen te wijten aan de 'black box' en het tombolagehalte van de financieringswet. Het is onbegrijpelijk dat er geen enkele partij is die zicht heeft op de financieringsstromen in dit land en de financieringswet, bijvoorbeeld, in een spreadsheet heeft verwerkt.

Van hetzelfde laken een pak toen bij de jongste verkiezingen bleek dat geen enkele partij over een macro-economisch model beschikte om de eigen programma's en voorstellen te becijferen. De gevolgen op economische groei, terugverdieneffecten voor de begroting en banencreatie moesten met de natte vinger worden ingeschat. Hoe kan je als politieke partij in het parlement onderbouwde beleidsvoorstellen doen en regeringsonderhandelingen voeren, als je niet bij benadering weet wat de gevolgen van dat beleid zullen zijn? Soms wordt er aan het Planbureau of de Nationale Bank een projectie gevraagd, zoals de banencreatie van het regeerakkoord, maar dat is meestal pas achteraf en dus te laat om de juiste beslissing te nemen.

Er werken zeer goede mensen op de studiediensten, daar ligt het zeker niet aan. Alleen zijn ze bij gebrek aan middelen met veel te weinig om het allemaal te belopen. Om wetenschappelijk onderzoek te bestuderen is er nauwelijks tijd. Men moet zich meestal beperken tot studies van overheidsinstellingen of denktanks zoals de Oeso, ook al is dat onderzoek dat zelden een formele toetsingsprocedure door collega's overleeft. Bij gebrek aan mankracht worden de studaxen ook vlotjes weggezet door de spindoctors wanneer partijstandpunten worden bepaald, een uitgavencategorie waar wel budget voor is.

Een klimaat waarbij de partijstandpunten meer en meer bepaald worden door profilering en communicatie-experts die de inhoud onvoldoende beheersen, is niet alleen een verarming voor het debat en nieuwe politieke ideeën, het gevolg is ook dat partijen vaak inconsistente standpunten innemen. Met een uitgebouwde studiedienst zou de SP.A bijvoorbeeld nooit een btw-verlaging voor elektriciteit hebben voorgesteld, een maatregel die herverdeelt van arbeid naar kapitaal. Open VLD zou zich momenteel nooit zo hevig verzetten tegen een taxshift van arbeid naar btw, een maatregel die erop neerkomt dat zij die werken en werk creëren worden beloond.

Ook de standpunten van de N-VA zijn vaak tegenstrijdig. Zo verwijst de partij in een rubriek op haar website die het 'waarheidsgehalte' van stellingen en uitspraken checkt naar tweets van economen en een artikel in *De Tijd* om het soepele geldbeleid van de ECB te hekelen. Volgens de tweets en het artikel is de euro gedeprecieerd door dit beleid (goedkopere export), waardoor de koopkracht van de mensen is gedaald (duurdere import). Voor de N-VA is het gevoerde geldbeleid daarom onacceptabel. Op zich een valabele observatie en kritiek, ware het niet dat de N-VA met haar eigen voorstellen net hetzelfde beoogt. In essentie komen een indexsprong of een taxshift naar consumptiebelastingen, twee stokpaardjes van N-VA, ook neer op het inleveren van koopkracht om de competitiviteit te verbeteren. En als de N-VA zich voor deze analyse niet beperkt had tot twitterberichten en een krantenartikel, zou ze geweten hebben dat uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat het geldbeleid in de huidige context op middellange termijn het inkomen van gezinnen doet toenemen. De studiedienst van de N-VA kan best een #helfie gebruiken.